

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 120/2023-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Mgr. Tomáš Michnica, Na priekope 174/13, Žilina, v mene ktorej koná advokát Mgr. Tomáš Michnica, proti postupu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, odboru Stred v konaní vedenom pod ČVS: PPZ-35/NKA-ST3-2021 (predtým ČVS: PPZ-128/NKA-ST2-2020, ČVS: PPZ-19/NKA-ST3-2021) a postupu Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. VII/1Gv20/21/1000 (predtým VII/1 Gv 122/20/1000) takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. januára 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry (ďalej aj „vyšetrovateľ NAKA“, resp. „ministerstvo“) v konaní vedenom pod ČVS: PPZ-35/NKA-ST3-2021 predtým ČVS: PPZ-128/NKA-ST2-2020, ČVS: PPZ-19/NKA-ST3-2021), ako aj postupom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“, resp. „úrad špeciálnej prokuratúry“) v konaní vedenom pod sp. zn. VII/1Gv20/21/1000 (predtým VII/1 Gv 122/20/1000). Požaduje ďalej, aby vyšetrovateľovi NAKA, ako aj prokurátorovi prikázal ústavný súd konať bez zbytočných prieťahov. Domáha sa tiež priznania finančného zadosťučinenia spolu vo výške 10 000 eur (po 5 000 eur od ministerstva, ako aj od úradu špeciálnej prokuratúry). Napokon si nárokuje náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených listinných dôkazov vyplýva, že 14. septembra 2020 bolo proti sťažovateľovi vznesené obvinenie vyšetrovateľom NAKA a bola mu obmedzená aj osobná sloboda. Prokurátor uznesením č. k. VII/1Gv 122/20/1000 z 20. novembra 2020 zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu vyšetrovateľa podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Podaním z 20. novembra 2020 sťažovateľ požiadal úrad špeciálnej prokuratúry o preskúmanie postupu policajta a odstránenie prierahov v konaní.
3. Prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry upovedomil sťažovateľa o výsledku preskúmania postupu policajta podľa § 210 Trestného poriadku prípisom z 21. decembra 2020 doručeným sťažovateľovi 7. januára 2021, v ktorom mu oznámil, že neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by mohli a mali nasvedčovať pravdivosti a dôvodnosti obvineným konštatovaným prierahom v trestnom konaní.
4. Uznesením z 25. januára 2021 vyšetrovateľ NAKA vylúčil trestnú vec sťažovateľa zo spoločného konania a vec bola ďalej vedená pod ČVS: PPZ-19/NKA-ST3-2021.
5. Uznesením z 5. februára 2021 vyšetrovateľ NAKA vylúčil dva skutky z pôvodného uznesenia o vznesení obvinenia zo spoločného konania.
6. Dňa 21. decembra 2021 sa sťažovateľ zúčastnil procesného úkonu – preštudovanie vyšetrovacieho spisu, po ktorom podľa poznatkov sťažovateľa vyšetrovateľ NAKA predložil spis prokurátorovi s návrhom na zastavenie trestného stíhania.
7. Prípisom z 8. apríla 2022 doručeným sťažovateľovi 19. apríla 2022 č. k. VII 1 Gv 20/21/1000-8 oznámil prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry sťažovateľovi, že v zmysle § 230 ods. 2 písm. d) Trestného poriadku vrátil vec vyšetrovateľovi NAKA na doplnenie vyšetrovania.
8. Podaním odovzdaným na poštovú prepravu 29. apríla 2022 sťažovateľ požiadal o preskúmanie postupu policajta podľa § 210 Trestného poriadku. Sťažovateľ bol upovedomený o výsledku preskúmania postupu policajta prokurátorom písomnosťou z 5. augusta 2022 (doručenou 16. augusta 2022) č. k. VII/1Gv20/21/1000. Z upovedomenia vyplýva, že opatrením z 8. apríla 2022 bola trestná vec vrátená vyšetrovateľovi na doplnenie vyšetrovania. Súčasťou opatrenia bol aj pokyn vyšetrovateľovi, o ktoré úkony je potrebné vyšetrovanie doplniť. Vyšetrovateľovi bola stanovená lehota na doplnenie vyšetrovania o konkrétne procesné úkony do 15. júla 2022. Vyšetrovateľ túto lehotu zachoval.
9. Sťažovateľ podal 26. augusta 2022 podnet na preskúmanie prierahov v prípravnom trestnom konaní postupom, resp. nečinnosťou vyšetrovateľa NAKA a prokurátora. Na podnet sťažovateľa reagoval vedúci oddelenia korupcie úradu špeciálnej prokuratúry prípisom zo 4. novembra 2022 (doručeným 10. novembra 2022), v ktorom sa stotožnil so správnosťou postupu prokurátora po uvedení čiastočnej faktografie trestnej veci. Zároveň uviedol, že v prípade jedného z dvoch vyšetrovaných skutkov prichádza do úvahy zastavenie trestného stíhania, pričom v prípade druhého skutku je potrebné doplniť dokazovanie v rozsahu, ako to v záväzných pokynoch nariadil vyšetrovateľovi NAKA prokurátor.
10. Dňa 25. novembra 2022 podal sťažovateľ opakovaný podnet na preskúmanie prierahov v trestnom konaní v štádiu prípravného konania postupom, resp. nečinnosťou vyšetrovateľa NAKA, a na preskúmanie postupu prokurátora vo vzťahu k upovedomeniu o výsledku preskúmania postupu

policajta z 5. augusta 2022 a odpovede vedúceho oddelenia korupcie zo 4. novembra 2022, ktoré vníma ako rozporuplné.

11. Ku dňu vyhotovenia ústavnej sťažnosti generálna prokuratúra na opakovaný podnet sťažovateľa z 25. novembra 2022 nereagovala.

12. Sťažovateľ 14. decembra 2022 podal žiadosť o informáciu podľa zákona „č. 211/2000 Z. z.“ ktorou sa domáhal oznámenia dátumu doručenia písomného oznámenia policajta podľa § 209 ods. 3 Trestného poriadku v jeho trestnej veci. Prokurátor oznámil 22. decembra 2022 sťažovateľovi, že v trestnej veci špecifikovanej sťažovateľom v žiadosti nebolo doručené prokurátorovi oznámenie policajta podľa § 209 ods. 3 Trestného poriadku.

13. Na prípis vyšetrovateľa z 28. decembra 2022 (doručeným sťažovateľovi 4. januára 2022 o vyšetrovacom úkone – preštudovanie vyšetrovacieho spisu 20. januára 2023 o 9.00 h reagoval sťažovateľ oznámením z 13. januára 2023 s tým, že svoje právo priznané § 208 ods. 1 Trestného poriadku nevyužíva).

II.

Argumentácia sťažovateľa

14. Sťažovateľ namieta prieťahy v prípravnom trestnom konaní jednak postupom ministerstva (vyšetrovateľa NAKA), ako aj postupom úradu špeciálnej prokuratúry, a to z dôvodu rezignácie na výkon prokurátorského dozoru a nápravu „nezákonného konania“ vyšetrovateľa NAKA vedeného v rozpore s Trestným poriadkom, čím dochádza k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Správanie sťažovateľa žiadnym spôsobom nevytvorilo situáciu, ktorá by odôvodňovala dĺžku a priebeh trestného konania. Využívanie opravných prostriedkov (v prípade sťažovateľa išlo len o jednu sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia) nemôže byť okolnosťou, ktorá konaním sťažovateľa ovplyvňuje dĺžku trestného konania.

15. Celé prípravné trestné konanie trvá už 28 mesiacov, teda 7-násobne prekračuje poriadkovú lehotu upravenú v § 209 ods. 2 Trestného poriadku. Sťažovateľ je vystavený psychickému utrpeniu a obavám z ďalšieho postupu orgánov činných v prípravnom konaní aj v časti trestného konania, ktoré bolo ukončené morálnou, psychickou a spoločenskou samovraždou sťažovateľa uzatvorením dohody o vine a treste s prokurátorom. Okolnosti sťažovateľovej trestnej veci vyplývajúce z rozhodovania o jeho väzbe a spôsobe postupu policajtov tak v prípravnom konaní, ako i v konaní, ktoré mu predchádzalo, sú obsahom a predmetom viacerých podaní sťažovateľa na podklade aj skutočností, ktoré sám zisťuje po prepustení z väzby (dovolanie, podnet na podanie dovolania ministrovi spravodlivosti, úkony podľa „zákona 514/2003 Z. z.“, trestné oznámenia na sudcov a policajtov a podobne).

16. Príliš pomalá spravodlivosť stráca kredibilitu v očiach verejnosti a účastník konania je príliš dlho vystavený neistote o výsledku procesu, úzkosti a stresu s tým spojeným. Sťažovateľ prežíva psychickú traumu spôsobenú bezdôvodnou a dlhšiu dobu trvajúcou neistotou o výsledok trestného konania. Na tomto mieste treba poukázať na rozpornosť obsahu podaní úradu špeciálnej prokuratúry z 5. augusta 2022, kde prokurátor tvrdí, že vyšetrovateľ zachoval lehotu uloženú v opatrení z 8. apríla 2022 a vykonal do 15. júla 2022 konkrétne procesné úkony, ale vedúci oddelenia korupcie v odpovedi zo 4. novembra 2022 tvrdí, že je potrebné v súvislosti s jedným

zo skutkov doplniť dokazovanie v rozsahu, ako to záväzným pokynom nariadil vyšetrovateľovi prokurátor. Faktom zostáva, že tiež vyjadruje nespokojnosť s dĺžkou trvania vyšetrovania v predmetnej trestnej veci (slovami „... *nie je možné vyjadriť spokojnosť s dĺžkou trvania vyšetrovania v predmetnej trestnej veci*“), ale zároveň uvádza, že vyšetrovateľ vo veci priebežne koná a realizuje priebežne úkony, čo je v absolútnom rozpore s tvrdením prokurátora v upovedomení 5. augusta 2022, keď už mali byť do 15. júla 2022 vykonané procesné úkony vyšetrovateľom nariadené pokynom prokurátora.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

17. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa sú namietané prieťahy v prípravnom trestnom konaní jednak postupom vyšetrovateľa o neskončení vyšetrovania vo veci sťažovateľa v zákonnej lehote (6 mesiacov) od vznesenia obvinenia (september 2020), ako aj postupom úradu špeciálnej prokuratúry z dôvodu rezignácie na výkon prokurátorského dozoru a nápravu „*nezákonného konania*“ vyšetrovateľa NAKA vedeného v rozpore s Trestným poriadkom.

18. Ústavný súd preskúmal konkrétne argumenty sťažovateľa a zistil, že aj keď prípravné konanie vykazuje určité nedostatky, ako aj ojedinelú a kratšiu nečinnosť označených porušovateľov, avšak tieto zjavne nedosahujú ústavný rozmer a nie sú takej intenzity, aby ústavný súd ich mohol vyhodnotiť nateraz ako opodstatnené. Okrem toho uznesenie vyšetrovateľa NAKA o vznesení obvinenia obsahuje až 34 strán a týkalo sa na začiatku spolu so sťažovateľom až 11 osôb, ktoré sa mali dopustiť zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 a 2 Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona, ako aj prečinu podplácania podľa § 333 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona. Vec sťažovateľa bola zo spoločného konania vylúčená až uznesením z 25 januára 2021, pretože stav v dokazovaní týchto činov bol prekážkou skončenia vyšetrovania veci v primeranej lehote.

19. Ústavný súd pri posudzovaní veci vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, podľa ktorej nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu štátneho orgánu sa nevyznačoval takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prieťahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (napr. II. ÚS 57/01, IV. ÚS 110/04), prípadne návrhu buď nevyhovet (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach tiež judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, II. ÚS 600/2017, III. ÚS 638/2017).

20. Namietaný postup konania pred označenými porušovateľmi podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, aplikujúc kritérium významnosti veci z pohľadu sťažovateľa v závislosti od potreby rýchlosti rozhodovania, sa takisto nevyznačuje konaním vyžadujúcim osobitnú alebo výnimočnú rýchlosť. V danom prípade preskúmaná vec je charakterizovaná s priemernou rýchlosťou (všeobecne aplikovateľná).

21. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v trestnom konaní prípravnom na rozdiel od trestného konania súdneho je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba stíhaná na základe uznesenia o vznesení obvinenia proti nej. Právna neistota sa týka toho, či orgán činný v prípravnom konaní (spravidla vyšetrovateľ) navrhne podanie obžaloby alebo navrhne, v závislosti od výsledkov dokazovania v prípravnom konaní, iný spôsob konečného rozhodnutia, napríklad zastavenie trestného stíhania (IV. ÚS 210/04, II. ÚS 325/06).

22. Argumentácia sťažovateľa je prevažne založená na všeobecných tvrdeniach bez uvedenia konkrétnych skutočností umožňujúcich reálne posúdenie ich negatívneho materiálneho dopadu na osobu sťažovateľa a jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Sťažovateľ nijako nekonkretizoval prípadné obdobia nečinnosti vyšetrovateľa a úradu a nedefinoval, v čom mala spočívať alebo ako sa prejavila pomalosť vyšetrovania, jeho nehospodárnosť či neefektívnosť.

23. Ako vyplýva z úkonov v tejto veci opísaných v časti bodoch 2 až 13, procesný postup vyšetrovateľa NAKA a prokurátora nie je zatiaľ poznačený takými opakovanými a významnými prietahmi okrem jedného obdobia od februára 2021 do decembra 2021, aby prekročil hranicu ústavnoprávnej akceptovateľnosti. Doterajšia dĺžka prípravného konania 28 mesiacov nie je síce optimálna, ale zatiaľ ani extrémne dlhá, teda neumožňuje dospieť k záveru o porušení základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ohraničiť presne dĺžku konkrétneho trestného stíhania v zákone tiež nie je možné (pozri dôvodovú správu k právnej úprave Trestného poriadku). S poukazom na ustanovenie § 209 ods. 3 Trestného poriadku uplynutie lehôt daných v dikcii odseku 2 automaticky tiež nemôže svedčiť o porušení základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

24. K námietke nedodržania lehoty podľa § 209 ods. 2 Trestného poriadku ústavný súd už v uznesení č. k. I. ÚS 280/2020-21 z 9. júna 2020 v obdobnej veci napríklad uviedol: «... izolovaný poukaz na nedodržanie lehoty podľa § 209 ods. 2 Trestného poriadku nemožno považovať za dostatočný, a to zvlášť, ak samotná zákonná úprava v § 209 ods. 3 Trestného poriadku s jej nedodržaním „počíta“ a upravuje s tým spojený ďalší postup orgánov činných v trestnom konaní, ktorý v predmetnej veci nebol sťažovateľom spochybnený.»

25. Na uvedenom názore ústavný súd v plnom rozsahu zotrúva. Nič na tom nemení ani údajný nesúhlas sťažovateľa s postupom vyšetrovateľa a prokuratúry a niektoré rozpory medzi ich vyjadreniami. Aj keď celková dĺžka prípravného konania sa javí dlhšia, ako je obvyklé, vzhľadom na charakter tohto konania, jeho skutkovú náročnosť, ale aj objektívne okolnosti súvisiace s opatreniami prijatými počas pandemickej situácie, ktoré pretrvávali takmer dva roky, ústavný súd konštatuje, že zatiaľ ide o taký postup vyšetrovateľa a prokurátora, ktorý v okolnostiach danej veci je ešte z ústavného hľadiska prijateľný. Skutočnosť, že porušovatelia navonok neprezentujú žiadne úkony, ešte nemusí nevyhnutne znamenať, že nekonajú a vecou sa nezaoberajú. Pojem „zbytočné prietahy“ je autonómny a možno ho vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne.

26. Ústavný súd preto nateraz ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

27. Toto rozhodnutie nebráni sťažovateľovi obrátiť sa opätovne s ústavnou sťažnosťou na ústavný súd, ak by v budúcnosti nebolo včas rozhodnuté o zastavení trestného stíhania alebo o podaní obžaloby voči sťažovateľovi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu